

ФІНАНСОВІ ДЖЕРЕЛА ТА МЕХАНІЗМИ АКТИВІЗАЦІЇ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Іваненко А.П.

Гострий дефіцит сталого розвитку в Україні є очевидним, враховуючи її у рази гірші (ніж в провідних розвинутих країнах (ПРКР)) відповідні показники: величина на особу, стабільність, еколого(ущербо)ємність ВВП; рівень інфляції; рівень економічної і екологічної якості життя населення тощо. Вказане зумовлюється у рази гіршими показниками інноваційності економіки України: вік основних фондів та фондоозброєність; наукоємність капіталовкладень і продукції; частки – інноваційно-активних підприємств, машинобудування та інвесткомплексу у промисловості, інноваційної продукції у ВВП; і т.ін. Все ж вказане разом зумовлюється у рази гіршими (ніж в ПРКР) показниками фінансової підтримки інноваційності в Україні: наукоємність ВВП; частка держави у джерелах фінансування інновацій; вартість та строки банківського та ін. кредитування; тощо. Тому, головним напрямом розбудови сталого розвитку в Україні є – покращення доступності для інноваційно-орієнтованих економічних суб'єктів до достатньо дешевих і довгих (інвестиційних за характеристиками) кредитів. Враховуючи занижку (у рази меншу, ніж в ПРКР) участь держави в Україні у фінансуванні інноваційної сфери і активності, провідну роль у вказаному повинна взяти на себе саме держава і насамперед – відповідно до Пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та регіонального розвитку (ПНРНТТР) в Україні. В руслі цього ефективними будуть наступні заходи з боку держави: а) відновлення діяльності Державного інноваційного фонду (ДІФ) – відбір та фінансування ним проектів за ПНРНТТР, фінансове забезпечення його діяльності з ін. (ніж раніше) джерел; б) створення банківського синдикату для пільгового фінансування проектів за ПНРНТТР, погоджених з ДІФ, на базі держбанків (Укресімбанк, Ощадбанк) та ін. банків, відібраних державою за результатами відповідного тендеру.

Перспективними є такі джерела фінансового забезпечення ДІФ.

1) *Надходження від впорядкування розрахунків за приватизоване держмайно.* Збитки державі від численних порушень при приватизації десятків тисяч об'єктів держмайна складають сотні млрд. грн. Впровадивши механізм розтермінованого відшкодування дійсної вартості

приватизованого майна, держава отримає довготермінові багатомільярдні надходження в Держбюджет, значну частку котрих є ефективним спрямувати (в т.ч. через ДІФ) в інноваційний розвиток.

2) *Єврооблігаційні держзапозичення*. Зараз цим шляхом Україна може позичати на фінринку ЄС значні кошти на інвестиційних умовах (до 10 років, під прийнятні – 5-6% річних), які держава може використати на власний розсуд. найефективнішим напрямом є – фінансування інноваційного розвитку народного господарства (НГ).

3) *Держзапозичення від ЄБРР*. Від ЄБРР Україна зараз може позичати значні кошти на інвестиційних умовах – десятки і сотні млн. дол., на 10 і більше років, під 5-6% річних, з пільговим (до 3 років) періодом погашення. Інноваційний напрям використання державою отриманих позик відповідає цілям кредитної політики ЄБРР.

4) *Емісійне джерело*. Головні цілі емісійної політики НБУ – сталість гривні і таргетування інфляції. Фінансування за емісійний кошт інноваційних проектів суттєво збільшуватиме обсяг і ліквідність товарної основи грошової маси країни і отже – сприятиме реалізації вказаних цілей. Безготівковий та кредитний характер, інноваційно-виробниче спрямування емісійних коштів не тільки виключатиме інфляційні ефекти, а навпаки – сприятиме зниженню інфляції в Україні. Ін. переваги джерела: оперативні і дуже гнучкі вартісні, часові і об'ємні характеристики, що повністю підконтрольні державі, тому може використовуватися і для інвестиційного покращення таких же характеристик коштів з ін. джерел (в т.ч. з "2)-3").

Оптимально регулюючи характеристики внутрішніх джерел та ефективно комбінуючи внутрішні і зовнішні джерела, держава отримає великі об'єми ефективних інвестиційних коштів фінансування широкого кола необхідних НГ інноваційних проектів (передусім – пріоритетних), отримуючи від цього ще й ефект фінансового важеля, корисний для НГ.

Синдиковане паралельне кредитування банками проектів, що пройшли експертизу ДІФ, значно знизить кредитні ризики окремих банків-учасників і сприятиме суттєвому зниженню кредитних ставок, збільшенню строків і об'ємів проектного кредитування. Для додаткового зниження кредитних ставок для проектів за ПНРНТРР держава має застосувати механізм компенсації (повної чи часткової) процентів банкам синдикату. При цьому буде досягатися і такий корисний для НГ та самих банків ефект, як – прискорена капіталізація банків-учасників синдикату.

Реалізація вказаного ефективно активізуватиме інноваційний сталий еколого-економічний і соціально-економічний розвиток України.